

Moje vyjádření k iniciativě NTV je možno shrnout do těchto bodů:

Jsme dospělí lidé, my i studenti, a je na nás, jak se chováme k sobě navzájem a jaké prostředky komunikace používáme. Proto mám já tyto připomínky k iniciativě.

1. Vadí mi zvolená forma. Studentky nevyužily institut akademického senátu ani etickou komisi, nemluvily zřejmě s nikým z pedagogů přesto, že snad existují i pedagogové, kterým důvěřují. Nevyužily tedy žádná svá vysokoškolská privilegia. To, že své stížnosti četly před školou kolemjdoucím a zveřejnily je na sítích, aniž se pokusily je nejdříve řešit ve škole, naznačuje, že nemají vůbec žádné zastání a to prostě není pravda.
2. Vadí mi, že ta obvinění jsou neadresná a mlhavá, takže se netýkají nikoho a týkají se tedy všech. A nejvíc vlastně těch, co vůbec nic neprovedli, ale čtou o svém pracovišti jako o nějaké hrozné instituci, kde s děje bezpráví každý den.
3. Vadí mi, že se tu nakládá s fakty opravdu velmi volně. Obvinění jsou spíš v kategorii pocitů. To je hlavně předmětem mého vyjádření adresovaného tisku (viz Dopis tisku níže pod tímto vyjádřením). Týká se zejména popisu situace s epileptickým záchvatem, u kterého jsem byla. Iniciativa říká, že za pravdivost příspěvků nenese žádnou zodpovědnost. Viz odkaz.
4. Když pomínu fakt, že obvinění ze sexistického jednání pedagogů vůči dívkám přišlo v roce, který prakticky celý proběhl online, tak mi vadí víc, že s obviněními přišly poslední den školy. Vznesly vážná obvinění a odjely na prázdniny. Dva měsíce my všichni ostatní zjišťujeme, co se vlastně komu stalo, kdo se čím údajně provinil.
5. Vadí mi ledabylé užívání silných slov jako šikana nebo sexismus. Já právě v zájmu studentů podotýkám, že přežívání slov vede k jejich vyprázdnění. Já sílu slova ctím a tahle slova mají velkou váhu. Jsou to pojmy, které mají také jasný právní obsah a měly by pro ně být důkazy nebo aspoň konkrétnější tvrzení. Já se s šikanou na katedře scénografie nesetkala ani jako studentka, ani jako současný pedagog. Nevyvracím to, protože ta obvinění jsou nekonkrétní, ale jsem opravdu zvědavá, kdo tu zkušenost měl a hlavně s kým. Takové obvinění se přece nedá poslat jen tak do větru. Pokud nechceme zavádět lidové soudy bez instituce obhajoby.
6. Věřím, že některé problémy, které studentky přednesly, mají nějaký pravdivý základ a je potřeba se dobrat řešení. Krize je příležitost věci změnit, ale jedině s ohledem na fakta a se smyslem pro spravedlnost – jak pro studenty, tak i pro pedagogy. Účel nesvětí prostředky. Každá doba má své nálepky. To, že se té naší říká postfaktická, je něco, s čím bychom měli spíš něco dělat, a ne na to hřešit.

Hana Fischerová

Dopis tisku

Ne musíš to vydržet.

Snažím se to vydržet už tři neděle, ale po poslechu podcastu Respektu k tématu Nemusíš to vydržet jsem zjistila, že ani já už to nemusím vydržet a došla mi trpělivost. Zdaleka nejen z formy a načasování té iniciativy a z toho, že se prezentuje pomocí sociálních sítí, čímž neguje výsady, které ji poskytuje akademická půda. Ale ještě víc mi došla trpělivost z novinářské práce, která to celé doprovází. Žádná z novinářek a novinářů, kteří se tématu věnují, se nezdržovali s ověřováním faktů. Nezdržovali se ani třeba rozhovorem s někým z té druhé strany pomyslné barikády. Všichni se ustálili na tom, že iniciativa je záslužná, statečná a bude užitečná. Já se obávám, že nemůžu souhlasit takhle jednoznačně. A chci to říct otevřeně, i když tím jdu nejspíš proti všem.

Záslužná by iniciativa byla, kdyby se soustředila na řešení problému, ale když použiju obraz, skoro filmový, ony hodily granát do uzavřené místnosti plné lidí a odjely na prázdniny. Je to nějaká statečnost? Statečná by ta iniciativa byla, kdyby byla adresná a konkrétní, když už musí být anonymní zdroj. Kdyby ty problémy iniciativa pojmenovala, přednesla akademickému senátu i se jmény konkrétních viníků, bylo by to odvážné a byl by to pokus o řešení.

Když si vzpomenu na revoluci, kterou jsem ve škole prožívala já v roce 1989, šli jsme do toho na své jméno a riskovali všechno. Vlastně jsme ani nevěděli, co všechno riskujeme, taková byla doba, to, jestli riskujeme život, nebo svobodu nebo jen studium. A nepřipadali jsme si nijak stateční a taky jsme nebyli, stateční byli disidenti, kteří to dělali desítky let, na své jméno a s rizikem všech důsledků.

Ale co riskují neadresným obviněním v téhle atmosféře, která přeje v celém světě odhalování obdobných problémů, ta atmosféra tu je a v zásadě je správná, protože chrání oběti, ale co jestli není všechno až taková pravda, je to pořád ještě statečné? Bez dalších otázek? A když nám iniciativa vzkázala, že nenese žádnou zodpovědnost za obsah těch příspěvků?

Vědí o tom, že v akademickém senátu jsou lidé jako Michal Dočekal, Kateřina Štefková? Proč si myslí, že by se obviněním nezabývali a proč si to myslí dříve, než to zkusili? Kdyby iniciativa posbírala stížnosti a předložila je akademickému senátu, ne sociálním sítím, měli by i moje naprosté sympatie.

Já tu školu studovala a posledních pět let tam učím a samotnou mě zajímá, kolik z těch obvinění se opravdu prokáže. Protože jsou velmi vážná. Nemohu podrobně posuzovat jiné školy a katedry, ale můžu říct něco k obviněním týkajících se scénografie. Minimálně některé ty události jsou popisovány tak zkráceně, že mě až jímá hrůza.

Tak tedy konkrétně. Já u té situace s epileptickým záchvatem byla a vůbec to neproběhlo tak, jak je v tom emotivním popisu vylíčeno. Jenže právě ten příběh a jeho popis získal iniciativě nejvíc posluchačské empatie. Tak co s tím? Zajímá vůbec někoho, jak to bylo? Anebo je na místě ten novinářský bonmot : jen nedovolit faktům, aby zničily pěknou story?

Já tu nějaká fakta mám, pokud budou přece jen někoho zajímat:

Jestli někdo řekl něco o tom, že epileptický záchvat je důkaz toho, že holky nemají studovat scénografii, slyšela to zřejmě jen dívka, která tu situaci sama popsala. Já neznám nikoho dalšího, kdo tam s námi v té chvíli byl, že by něco takového slyšel a rozhodně důrazně popírám, že by to probíhalo tak, že s takovým absurdním tvrzením všichni přítomní souhlasili. A tak to vyznívá, že to je běžná praxe na katedře. Rozhodně popírám, že by tahle věta padla veřejně, za účasti celé katedry, která by to svým postojem schvalovala. Já tam byla prakticky celou dobu a mohu stejně tak důrazně popřít i to, že by „muži“ v klidu popíjeli opodál, nebo, že v klidu dokuřovali cigarety. Zatímco „ženy“

pomáhaly. To je ještě větší lež. Dva muži, když už mluvíme genderovým pojetím vyprávění, drželi výtah v přízemí a vyblokovali ostatní patra, aby usnadnili sanitákům nejrychlejší přístup do 4 patra, kde se scénografie nachází. Každý kdo mohl, pomáhal. Ono se toho o mnoho víc udělat nedalo.

Znám jména těch kolegů mužů a mohu to dosvědčit a nejsem sama. I když je to až absurdní, že je to potřeba svědčit. Nikdo, ani ženy ani muži, ani studenti ani pedagogové nebyli v tu chvíli v klidu! A to taky můžu dosvědčit. Mluvilo se o tom s respektem ke studentce, kterou máme všichni rádi, jedině s největším myslitelným soucitem! Mluvilo se o tom takhle ještě měsíce. S kým jsem já mluvila, nikomu to nebylo lhostejné. Proto mě tenhle podivný popis zasáhl docela osobně.

Ano, ženy obklopily studentku při probíhajícím záchvatu, protože to je naprosto přirozený instinkt a kdo by to chtěl popřít, ať mi řekne, co by se teď asi dělo, kdyby tu slečnu držel nějaký muž. Jestli by teď náhodou nebyl před etickou komisí on, v téhle atmosféře?

Mě rozčiluje už to, že mám nějaký příběh popisovat s použitím pojmů určujících pohlaví. Každý!!! dělal co mohl, aby pomohl a nikdo nebyl v klidu.

Co si v takovém podání představuje čtenář nebo divák, když nikoho z nás nezná? On mi totiž celý ten popis paradoxně připadá, řečeno současným žargonem, sexistický, tak, jak je podán. A jestli to novinářky takhle nečtou alespoň napodruhé, pak mě mrzí, že jsem měla v novináře takovou celoživotní důvěru.

Bohužel, je v té iniciativě více podobných polopravd. Tak třeba tvrzení, že muži pedagogové stádně podceňují dívky a pronášejí soudy, kterými mění jejich profesní směřování.

To prostě není pravda, rozhodně ne na katedře scénografie. To, jestli se hodí holky na kostýmy víc než na scénografii, si může někdo myslet, ale nemůže vám to nadiktovat. A v tom je přece veliký rozdíl. Pisatelka dobře ví, jak to na katedře je, protože tam studuje, ale nevědí to čtenáři a posluchači.

Pisatelka, mimochodem tatáž, která popisuje ten průběh záchvatu, má takový pocit, že si to o ni někteří pedagogové myslí. Že se hodí víc na kostýmy, než na scénu. Nebo, což je vážnější, že to před ní někdo vyslovil, i když zase nenaznačuje kdo. Ale upřímně, já vidím rozdíl mezi obviněním, že mě někdo podceňuje a obviněním, že má někdo možnost svým rozhodnutím můj život změnit. Tak to totiž vyznívá a ochotně tomu v téhle atmosféře všichni věří. Že ty mladé ženy někdo nutí studovat kostýmy, když chtějí studovat scénu. Kdokoli by strávil na katedře scénografie alespoň deset minut, zjistil by toto:

Studenti katedry scénografie bez rozdílu pohlaví, rasy a přesvědčení studují až do bakaláře, tedy tři roky, scénu i kostýmy. Povinně. Nejen, že je nikdo nenutí dělat jen jedno či druhé, podle pravidel katedry ani nesmějí v bakalářském studiu se specializovat jen na jeden hlavní předmět!! Na rozdíl např. od katedry herectví, kde musí režisér spolu s katedrou přidělit studentovi konkrétní roli, menší či větší, náš student, ať už dívka či chlapec, dostane dělat celou hru, scénu i kostýmy. Je to tedy hned od začátku plná zodpovědnost, plná důvěra, možná naopak až moc velká, ale rozhodně ne podceňování!!! Šikana genderová nejspíš takhle nevypadá. A je teda potřeba se rozhodnout, jestli se bráníme podceňování, nebo přetěžování. Protože to jsou dvě různé věci.

Já bych to nazvala spíš celou svobodou, se vší tou zodpovědností a tíhou, kterou scénografický úkol na člověka klade. Někomu jde líp kostým, jinému scéna, ale protože jsou to spojené nádoby, je v bakalářském studiu nanejvýš prospěšné, že tím projdou všichni. Rozhodně se tu nedá o určování vaší role vůbec tedy mluvit. Máte příležitosti učit se obojí a být na obě profese připraven stejně. Příležitost. Ano, někteří se pak v praxi specializují, ale je to jejich volba a ta přichází až, pokud pokračujete i v magisterském studiu. Tam si volíte specializaci a je to jen vaše vlastní rozhodnutí.

To jsou fakta.

Další fakta :

Mnoho kluků scénografii v posledních letech nestuduje. Myslím si, že převážně proto, že mají obavu, že je scénografie neuživí. Obecně vysoké školy začínají být doménou dívek. O to méně rozumím tomu, když máme ročníky, kde není ani jediný kluk, že stejně to téma rezonuje, že nadřujeme chlapcům. Já to rozhodně popírám. Jednám se studenty naprosto stejně. Konzultace je tak důkladná a tak dlouhá, kolik práce student přinese, což je častěji ta větší svízel... Nic dalšího nerozhoduje.

Další fakta :

Na scénografii máte jako student bakalářského studia vždy, v každém semestru, jednoho pedagoga na kostým, druhého na scénu. Každý semestr se tito pedagogové mění. Tím je prakticky vyloučená jak šikana, tak ale i protěžování oblíbenců. Během těch třech let bakalářského studia se týmy pedagogů takhle po semestrech točí i proto, že se tím navzájem poznají všichni se všemi důkladně. A pokud se student rozhodne pokračovat dva roky v navazujícím magisterském studiu, může si tím snadněji svobodně zvolit specializaci a vedoucího pedagoga, který mu nejvíc vyhovuje. Toho si vybírá sám. Může si rozhodnout, jestli bude studovat scénu, kostým nebo filmovou scénografii. Zní tohle pořád jako šikana? Nebo sexismus?

Nikdo studentům do jejich rozhodnutí nezasahuje. Nemusejí je třeba na filmovou scénografii přijmout, ale většinu našich bakalářů berou rádi, protože už jsou velmi dobře připraveni ke studiu. Zeptejte se vedoucího filmové scénografie. On sám je náročný, přísný, ale velmi oblíbený pedagog.

Když čtu v iniciativě Nemusíš to vydržet, že někdo určuje, jestli je studentka vhodná spíš na kostým nebo na scénu...je to v rovině jejích pocitů, že si to o ní někdo myslí, že ji podceňuje. Ale není to nic, co nemůže ona sama změnit svým rozhodnutím. A já vůbec nerozumím tomu vyjádření, které tohle zkrsluje a pro nezaujatého pozorovatele zakládá představu, že jsou studenti v tomhle nesvobodní. Není to prostě pravda. Bohužel je to další z dnes už nevyvratitelných polopravd.

Samotný systém, který má katedra nastaven, vylučuje předpojatost pedagogů a snaží se naopak tomu předcházet. To je fakt. Nemůže to vyloučit, že se se svým pedagogem neshodnete, ale nemáte ho déle než semestr.

Pokud mě někdy v životě někdo podceňoval, což se stalo určitě mnohokrát, znám jedinou odpověď. Vždycky jsem ty pochybovače musela přesvědčit svou prací. At už ve škole, nebo v praxi. Žádné písemné nebo jiné protesty a petice vám respekt nezařídí. Nejlepší argument je odvedená práce. Právě k tomu se hodí škola a jako základ řemeslo.

Já věřím na to, že škola je to místo, kde se vás sice snaží ovlivnit různé osobnosti, ale vy na tom můžete jen získat. Já takovou zkušenost mám ze svého studia. Vzpomínám na něj, na rozdíl od pana Špinara, ráda a v podstatě jen v dobrém. Určitě nebyli všichni pedagogové ideální, ale člověk se učil od těch dobrých a špatné ignoroval. I to je příprava na život. Mnohé z těch profesorů jsem docenila až s odstupem času. Studenti se mají bouřit, to je pravda, ale potěšilo by mě, kdyby dokázali prezentovat své názory pevně, uměli využít akademických institucí, které tu jsou pro ně a vážili si pravdy a spravedlnosti, ovšem ne jen pro sebe samotné.

Nedůvěřovat akademickým orgánům, je jako nechodit k volbám. Já mám tu výhodu, že v demokracii pořád věřím.

Hana Fischerová